

G-P

Göteborgs-Posten

26 juli 1984

Pris 3 kr.

TVÅ DYKKARE OMKOM

OS-extra

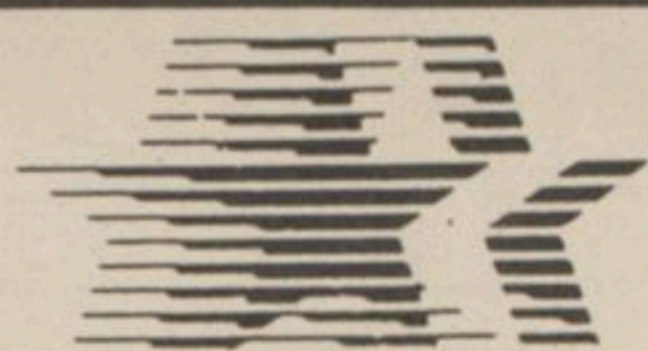
OS-extra

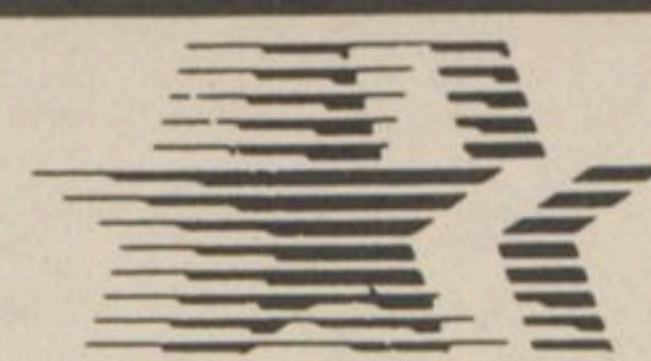
OS-extra

Kyrkans pengar hjälper skytten

OS-extra

OS-extra

OS-extra

Brottars-Frank kom som kung

Ledare: **WESTERBERGS OFFENSIV**

Kultur och debatt:

Bertil Albrektson:

Inga-Greta Agrell:

**Bibelöversättarens bekymmer
Från befruktat ägg till pubertet**

FRÅN BEFRUKTAT ÄGG TILL PUBERTET

”DET bästa vi kan önska våra barn är inte att bli NÅGOT utan att de är och förblir NÅGON.” Citatet är hämtat ur antologin *Föräldrars barn och barns föräldrar*, ett verk under redaktion av Gunilla Halldén, fil dr och universitetslektor vid Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet. Som medarbetare står ett tiotal forskare, psykologer, sociologer och pedagoger.

Citatet skulle kunna stå som motto för boken i dess helhet. Målsättningen är att visa hur samspelet mellan föräldrar och barn börjar redan med moderns känslor inför graviditeten. Från dessa känslor utgår hennes attityd till barnet, en attityd som sedan styr både hennes egen och barnets fortsatta personlighetsutveckling.

På ett lättfattligt sätt talas om barnets utveckling och föräldrars känslor inför yttringar av barnets jag. Gunilla Halldén framhåller att ”känslor inte är farliga”. Hon menar att man kan tillåta sig att visa barn vrede, men man bör behärska sig så att inte ”vreden skrämmer för mycket”. ”Totalt känsloutlevande tillsammans med barn blir barnmisshandel.” Man hade gärna sett att motivet utvecklats vidare. Menar författaren möjligen att lite lite grann kan man få lov att skrämra i alla fall?

När mamma är barnledig för ett nytillkommet barn, får i de flesta fall de äldre barnen inte behålla sin plats på ”dagis”. Detta är ett vitalt problem som just för dagen har stor aktualitet på många håll i Sverige. Ska barnets kontinuitet och trivsel i en grupp få brytas av en sådan omständighet att en ny familjemedlem tillkommit?

Det är en parallell till när skolbarn flyttas från en skola till en annan av platsskäl eller andra yttre förhållanden. Man flyttar om barn som om de vore döda inventarier och inte levande varelser med förmåga att lida av att berövas en inarbetad grupptillhörighet. Bra att denna fråga tas upp i boken.

Gunilla Ladberg jämför destruktiva lekar och pennalism bland barn med ”pistol lekar”. Hon menar att när barn plågar varandra utan att skyddas av vuxna, är detta snarare än ”pistol lekarna” de barnsliga förebilderna till våld. Samma författare har en intressant diskussion av leksaker i allmänhet. Hon framhåller förtjänstfullt att leksaker är att betrakta som *verktyg* för leken mer än som *upphov* till den. Hon tar som exempel att när barn förstör leksaker är det för att de kanske behöver delar av dem till någon lek som de själva hittat på — alltså ofta ett uttryck för konstruktivitet och inte förstörelselusta som man kanske i förstone är benägen att tro.

□ Det svårpassade barnet och gruppen

Barbro Goldinger exemplifierar hur man kan få hjälp av barngruppen att ta hand om en kamrat som har svårt att anpassa sig till de övriga. I första klassen begär andra föräldrar att den ”besvärliga” eleven ska flyttas till en annan klass. Men efter ett gott samarbete mellan lärare, föräldrar och barngruppen i dess helhet utvecklas den elev som betraktas som klassens orosmoment så att han i sjätte klass är helt inarbetad i gruppen och överhuvudtaget välanpassad.

Vilken funktion har ”pistol lekarna” för barnen? Gunilla Ladberg menar att det mer är barns inbördes rollspel än lekar med destruktiva redskap som skapar förebilder till våld. Foto: THORE LEYKAUFF

Föräldrars farhågor att andra barn under den disharmoniska elevens anpassningsår — i det relaterade fallet åtminstone de två första åren i grundskolan — kunde komma att fara illa, förefaller inte helt orealistiska.

För att förebygga psykiska skador hos andra barn och hjälpa det barn som har det svårt med anpassningen bör i ett sådant fall skolpsykolog och kompanjonlärare eller s k elevassistent få hjälpa till, annars är försöket i de flesta fall dömt att misslyckas. Men det är riktigt som Barbro Goldinger framhåller, att arbetet bör ske inom klassens ram så långt det är möjligt. Skolpsykologen bör gå in i klassen och arbeta med gruppen som helhet till gagn för såväl gruppen som den enskilde eleven. Väsentligt är i

ett fall som detta att barnen verkligen får hjälp av kvalificerade vuxna.

□ Från gränssättare till förhandlare

Kapitlet om skolåldern inleds med reflexioner över den successivt förändrade föräldrarollen. ”Föräldrarnas roll ändras från gränssättare till förhandlare.” Vid vilken ålder denna ändring ska ske kan naturligtvis diskuteras — anmälares erfarenhet är att ”förhandlandet” kan börja långt tidigare.

Anmälares erfarenhet är att för en tid sedan besök av ett par tvåbarnsföräldrar. Vi diskuterade denna föräldrarollens eventuella förändring från gränssättare till förhandlare, varvid fadern beträffande sin mycket för-

sigkomna och välartade 2 1/2-åriga son kommenterade: ”Åh, vi förhandlar redan — han med oss.” Vilket vi som diskuterade hade tillfälle att konstatera: Den 2 1/2-åriga unge mannen förhandlade både älskvärt och kompromissvilligt.

□ Föräldrar förtrycker barnen

I ett samtal med Bengt Börjesson, fembarnsfar och professor i socialt arbete och socialpolitik och Kerstin Magnell, tvåbarnsmor och socionom, talar Bengt Börjesson om sin uppfattning att föräldrarna utövar ”ett kulturbundet och omedvetet förtryck gentemot barnen, främst mot deras känsloliv”. Han kallar detta förtryck ”det psykiska arvet”.

Även Kerstin Magnell talar om detta ”psykiska arv” — ”hur varje familj bygger upp sin inre situation som ett resultat av föräldrarnas, och deras föräldrars, tidigare relationer. Varje familj bär på det sättet med sig även tidigare familjers inre situation — som ett eko.” Det är riktigt och intressant vad dessa båda auktoriteter säger om det psykiska arvet, och att detta i många fall kan leda till förtryck av barnen vet var och en som arbetar med barn, men att föräldrar generellt förtrycker sina barn har jag svårt att acceptera. Såvida man inte ser varje försök att påverka barnen i den riktning man själv anser önskvärd som förtryck. Längre fram i samtalet framhålls också risken med ”en alltför stor brist på normer och brist på gränser”.

Stackars föräldrar som ska kryssa mellan blindskären.

□ Barnet och straffet

Boken talar om ”barnens behov av utmätning av straff”. Strafftänkandet i barnuppfostran — och överhuvudtaget — ser anmälares som en styggelse. ”Så stor förseelse, så stort straff” — en tankegång som dessvärre genomsyrar stora grupper av föräldrar och andra barnavårdare.

Har verkligen barn behov av utmätning av straff? Ja, stundom — när det gäller andra. Men missa inte undertonen: ”Hämnden är ljuv.” — Vad barn däremot behöver — om de vet om det eller ej — är att få ta logiska konsekvenser av sina handlingar. Att gottgöra på olika sätt vad som förbrutits skapar trygghet.

Exempel på logiska konsekven-

ser: Ett barn som snattar i affärer förbjuds att gå i affär utan vuxen i sällskap, tills man anser barnet moget att släppas på egen hand. Ett barn som lätt råkar i konflikt får tillsvidare inte gå ut utan uppsikt av vuxen eller någon pålitlig äldre kamrat. Inte med motivering: ”Du ska ha straff för att du är så elak” utan ”därför att du har det så jobbigt, så du behöver hjälp”. I denna så förtjänstfulla bok hade diskussionen om straff förtjänat betydligt större utrymme för såväl teoretiskt klarläggande som praktiska exempel.

I boken *Föräldrars barn och barns föräldrar* har författarna koncentrerat sig på samspelet mellan barn, föräldrar och omvärld. Man hade fått ett vidare perspektiv, om Skå Jonssons teorier om det sociala arvet hade beretts större utrymme. Likaså hade den ovedersägliga biologiska bakgrunden i varje personlighet förtjänat att tas upp i diskussionen om samspelsfaktorer.

Det är dock så att var och en reagerar sin personlighet likmätigt. Detta gäller för både föräldrar och barn, och till syvende og sist är det *summan* av samspelsfaktorer som blir avgörande för individens definitiva utveckling. Detta är kanske för bokens författare en självklarhet, men så är inte fallet för föräldrar i allmänhet — och det är ju till dessa boken vänder sig enligt förlagets presentation.

Boken som helhet är intressant och kan rekommenderas i såväl föräldrautbildning som studiecirklar, dock ej som lärobok utan som diskussionsunderlag. — Den omfattande litteraturförteckningen är värdefull. Inga-Greta Agrell